

Κλῖμαξ, Λόγος 21, περὶ Κενοδοξίας

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

ΜΕΡΙΚΟΙ συνηθίζουν, ὅταν ὁμιλοῦν περὶ τῶν παθῶν καὶ τῶν λογισμῶν, νὰ κατατάσσουν τὴν κενοδοξία σὲ ἰδιαίτερη τάξι, χωριστὰ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια. Γι' αὐτὸ καὶ λέγουν ὅτι εἶναι ὀκτὼ οἱ πρῶτοι καὶ κυρίαρχοι πονηροὶ λογισμοί. Ἀντιθέτως ὁ Θεολόγος Γρηγόριος καὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τοὺς ἐμέτρησαν ἑπτὰ. Σ' αὐτοὺς περισσότερο πείθομαι καὶ ἐγώ· διότι ποῖος μπορεῖ νὰ ἔχη ὑπερηφάνεια, ἀφοῦ ἐνίκησε τὴν κενοδοξία; Τόση δὲ μόνο διαφορὰ ἔχουν μεταξύ τους, ὅση ἔχει ἐκ φύσεως τὸ παιδί ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ τὸ σιτάρι ἀπὸ τὸν ἄρτο. Τὸ πρῶτο δηλαδὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ δεύτερο τὸ τέλος. Τώρα λοιπὸν ποὺ τὸ καλεῖ ἡ περίστασις ἃς ὁμιλήσωμε μὲ συντομία γιὰ τὴν ἀρχὴ καὶ τὴν ὁλοκλήρωσι τῶν παθῶν, δηλαδὴ τὴν ἀνόσιο οἶησι. Λέγω μὲ συντομία, διότι ὅποιος ἐπιχειρεῖ νὰ φιλοσοφήσῃ γι' αὐτὴν εἰς μῆκος, ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνον ποὺ ματαιοπονεῖ προσπαθώντας νὰ ζυγίσῃ τοὺς ἀνέμους.

2. Ἡ κενοδοξία εἶναι ὡς πρὸς μὲν τὴν μορφή, μεταβολὴ τῆς φυσικῆς τάξεως καὶ

διαστροφή τῶν καλῶν ἡθῶν καὶ παρατήρησις παντὸς ἀξιομέμπτου πράγματος. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ποιότητα, σκορπισμὸς τῶν καμάτων, ἀπώλεια τῶν ἰδρώτων, δόλιος κλέπτης τοῦ θησαυροῦ, ἀπόγονος τῆς ἀπιστίας, πρόδρομος τῆς ὑπερηφανείας, ναυάγιο μέσα στὸ λιμάνι, μυρμήγκι στὸ ἄλώνι, ποὺ εἶναι μὲν μικρό, ἀλλὰ ἀπειλεῖ νὰ κλέψῃ ἀθόρυβα ὅλον τὸν καρπὸ καὶ τὸν κόπο τοῦ γεωργοῦ.

3. Τὸ μυρμήγκι περιμένει νὰ γίνη τὸ σιτάρι, καὶ ἡ κενοδοξία νὰ συναχθῇ ὁ πνευματικὸς πλοῦτος. Καὶ τὸ μὲν μυρμήγκι τρέχει γιὰ νὰ κλέψῃ· ἡ δὲ κενοδοξία χαίρεται γιατί θὰ διασκορπίσῃ. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀπογνώσεως χαίρεται, ὅταν βλέπῃ νὰ πληθύνεται ἡ κακία, ἐνῶ τὸ πνεῦμα τῆς κενοδοξίας χαίρεται, ὅταν βλέπῃ νὰ πληθύνεται ἡ ἀρετή. Εἴσοδος γιὰ τὸ πρῶτο εἶναι τὰ πλήθη τῶν τραυμάτων, ἐνῶ γιὰ τὸ δεύτερο ὁ πλοῦτος τῶν καμάτων.

4. Παρατήρησε καὶ θὰ ἰδῇς ὅτι αὕτῃ ἡ ἀνόσιος, δηλαδὴ ἡ κενοδοξία, εἶναι ἀκμαία καὶ μέχρι τοῦ τάφου. Θὰ τὴν ἰδῇς στὰ ροῦχα καὶ στὰ μύρα καὶ στὴν νεκρική πομπή καὶ στὰ ἀρώματα καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα.

5. Παντοῦ λάμπει ὁ ἥλιος ἄφθονα, καὶ παντοῦ σὲ κάθε ἔργο χαίρεται ἡ κενοδοξία. Π.χ. ὅταν νηστεύω, κενοδοξῶ, ἀλλὰ καὶ ὅταν καταλύω γιὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ ἀρετή μου, πάλι κενοδοξῶ μὲ τὴν ἰδέα ὅτι εἶμαι συνετός. Ὅταν φορῶ λαμπρὰ ροῦχα νικῶμαι ἀπ’ αὐτήν, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὰ ἀντικαταστήσω μὲ ταπεινὰ πάλι κενοδοξῶ. Ὅταν ὁμιλῶ νικῶμαι, ἀλλὰ καὶ ὅταν σιωπῶ πάλι νικῶμαι. Ὅπως καὶ ἂν τὴν ρίξεις αὕτῃ τὴν τρίβολο ἄκανθα, ἴσταται ὄρθιο τὸ κεντρί της.

6. Ὁ κενοδόξος δείχνει ὅτι εἶναι πιστός, ἐνῶ εἶναι εἰδωολάτρης. Φαινομενικὰ μὲν σέβεται τὸν Θεόν, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ἐπιζητεῖ νὰ ἀρέσῃ στοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄχι στὸν Θεόν. Κενοδόξος εἶναι κάθε ἐπιδεικτικὸς ἄνθρωπος. Τοῦ κενοδόξου ἡ νηστεία εἶναι χωρὶς μισθὸ καὶ ἡ προσευχὴ ἄκαιρη καὶ ἄστοχη. Διότι καὶ τὰ δυὸ τὰ κάνει γιὰ τὸν ἀνθρώπινο ἔπαινο. Ὁ κενοδόξος ἀσκητὴς εἶναι διπλὰ ἀδικημένος, ἀφοῦ καὶ τὸ σῶμα του τὸ τυραννεῖ, καὶ μισθὸ δὲν παίρνει.

7. Ποιὸς δὲν θὰ γελάσῃ μὲ τὸν ἐργάτη τῆς κενοδοξίας ποὺ παρίσταται στὴν ψαλμωδία καὶ ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ αὐτήν, ἄλλοτε γελᾷ καὶ ἄλλοτε κλαίει ἐνώπιον ὅλων;

8. Ἀποκρύπτει πολλὰς φορὲς ὁ Θεὸς ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ τὰ καλὰ ποὺ ἔχομε ἀποκτήσει. Ἦλθε ὅμως αὐτὸς ποὺ συνηθίζει νὰ ἐπαινῇ, ἢ μᾶλλον νὰ πλανᾷ, καὶ μὲ τοὺς ἐπαίνους μᾶς ἄνοιξε τὰ μάτια. Καὶ μόλις αὐτὰ ἄνοιξαν, ἐξαφανίσθηκε ἀπὸ μέσα μας ὁ πνευματικὸς πλοῦτος.

9. Ἐκεῖνος ποὺ κολακεύει εἶναι ὑπηρέτης τῶν δαιμόνων, ὁδηγὸς πρὸς τὴν ὑπερηφάνεια, ἐξολοθρευτὴς τῆς κατανύξεως, ἀφανιστὴς τῶν καλῶν ἔργων, ἀποπλανητὴς ἀπὸ τὸ σωστὸ δρόμο. «Οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, λέγει ὁ προφήτης, πλανῶσιν ὑμᾶς» (Ἠσ. γ´ 12).

10. Ἰδιὸν τῶν προχωρημένων στὴν ἀρετὴ εἶναι νὰ ὑπομένουν γενναῖα καὶ εὐχάριστα τὶς ὑβρεῖς. Ἰδιὸν ὅμως τῶν ἀγίων καὶ τῶν ὁσίων εἶναι νὰ παρέρχωνται ἀβλαβῶς τοὺς ἐπαίνους.

11. Εἶδα πενθοῦντας νὰ τοὺς ἐπαινοῦν καὶ νὰ ἐξοργίζωνται γι' αὐτό. Ἔτσι σὰν σοφοὶ ἔμποροι σὲ πανήγυρι ἀντάλλαξαν τὸ πάθος τῆς κενοδοξίας μὲ τὸ πάθος τῆς ὀργῆς.

12. «Οὐδεὶς γινώσκει τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ» (Α' Κορ. β´ 11). Γι' αὐτὸ ἅς αἰσχυνθοῦν καὶ ἅς κλείσουν τὸ στόμα τους ὅσοι ἐγκωμιάζουν τοὺς ἄλλους κατὰ πρόσωπον.

13. Ὅταν ἀκούσης ὅτι ὁ πλησίον σου ἢ ὁ φίλος σου σὲ περιεγέλασε πίσω σου ἢ ἐμπρός σου, ἐσὺ νὰ τοῦ δείξης ἀγάπη καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσης.

14. Εἶναι μεγάλο πράγμα τὸ νὰ ἀποδιώξης ἀπὸ τὴν ψυχὴ σου τὸν ἔπαινο τῶν ἀνθρώπων. Μεγαλύτερο ὅμως εἶναι τὸ νὰ ἀποδιώξης τὸν ἔπαινο τῶν δαιμόνων.

15. Δὲν ἔδειξε ταπεινοφροσύνη αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐξευτέλισε τὸν ἑαυτὸ του· γιατί πῶς δὲν θὰ σηκώση κανεὶς τὰ ἰδικά του λόγια; ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξυβρίσθη ἀπὸ ἄλλον καὶ παρὰ ταῦτα δὲν ἐλάττωσε ἀπέναντί του τὴν ἀγάπη του.

16. Ἐπεσήμανα τὸν δαίμονα τῆς κενοδοξίας νὰ σπεῖρη λογισμοὺς σὲ κάποιον ἀδελφό, καὶ συγχρόνως νὰ τοὺς φανερώνη αὐτοὺς καὶ σ' ἓναν ἄλλο. Καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ κάνη τὸν δεύτερο νὰ ἀποκαλύψῃ στὸν πρῶτο τὰ μυστικά τῆς καρδιάς του, ὥστε αὐτὸς νὰ τὸν μακαρίζη ὡς προορατικό. Μερικὲς φορές ὁ ἀνόσιος δαίμων τῆς κενοδοξίας ἐγγίζει καὶ στὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ προξενεῖ διάφορες κινήσεις καὶ παλμούς.

Μὴν τὸν παραδεχθῆς τὸν δαίμονα αὐτόν, ὅταν σου ὁμιλῇ γιὰ ἐπισκοπὲς ἢ ἡγουμενίες ἢ διδασκαλικά ἀξιώματα. Πρόσεξε γιατί εἶναι δύσκολο νὰ ἀπομακρύνῃς τὸν σκύλο ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ κρεοπωλείου. Μόλις αὐτὸς ἀντιληφθῇ ὅτι ἔχομε κάποια εἰρηνικὴ κατάστασι, μᾶς προτρέπει ἀμέσως νὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν ἔρημο

καὶ νὰ ἀναχωρήσωμε γιὰ τὸν κόσμον. «Πήγαινε, μάς λέγει, νὰ σώσης ψυχὲς οἱ ὁποῖες χάνονται»!

17. Ἄλλη εἶναι ἡ μορφή τῶν Αἰθιοπῶν καὶ ἄλλη ἡ μορφή τῶν ἀνδριάντων. Κατὰ παρόμοιο τρόπο ἄλλη εἶναι ἡ μορφή τῆς κενοδοξίας τῶν κοινοβιατῶν καὶ ἄλλη τῶν ἐρημιτῶν.

18. Τὶς ἐπισκέψεις τῶν κοσμικῶν στὴν Μονὴ τὶς ἀντιλαμβάνεται πρώτη ἡ κενοδοξία καὶ προτρέπει τοὺς πιὸ ἐλαφροὺς μοναχοὺς νὰ ἐξέλθουν νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς ἐρχομένους. Τοὺς κάνει νὰ πέφτουν στὰ πόδια τους, καὶ ἔτσι φορεῖ τὸ προσωπεῖο τῆς ταπεινοφροσύνης αὐτὴ ποὺ ξεχειλίζει ἀπὸ ὑπερηφάνεια. Κάνει συνεσταλμένο καὶ ταπεινὸ τὸν τρόπο τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τὸν τόνο τῆς φωνῆς καὶ κοιτάζει στὰ χέρια τῶν ἐπισκεπτῶν γιὰ νὰ λάβῃ τὰ δῶρα τους. Ἐπὶ πλέον τοὺς ἀποκαλεῖ κυρίου καὶ προστάτας καὶ ὅτι σ' αὐτοὺς χρωστοῦν μετὰ τὸν Θεὸν τὴν ζωὴ τους οἱ μοναχοί.

Ἐν συνεχείᾳ ἐνῶ ἐκάθισαν στὴν τράπεζα, τοὺς προτρέπει νὰ ἐγκρατεύωνται καὶ νὰ ἐπιπλήττουν αὐστηρὰ τοὺς κατωτέρους, διότι δῆθεν αὐτοὶ δὲν ἐγκρατεύονται. Ἐνῶ ἦλθε ἡ ὥρα τῆς ψαλμωδίας, τοὺς ραθύμους τοὺς ἔκανε προθύμους, τοὺς ἀφώνους καλλιφώνους καὶ τοὺς νυσταλέους ἀγρύπνους. Τοὺς προτρέπει ἀκόμη νὰ καλοπιάνουν τὸν κανονάρχῃ καὶ νὰ τὸν ἐκλιπαροῦν νὰ τοὺς παραχωρήσῃ τὰ πρωτεῖα στὴν ψαλμωδίᾳ. Τοὺς κάνει νὰ τὸν ἀποκαλοῦν πατέρα καὶ διδάσκαλο. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἕως ὅτου ἀναχωρήσουν οἱ ξένοι!

Ὅσους τιμῶνται καὶ προτιμῶνται τοὺς ὠδήγησε στὴν ὑπερηφάνεια καὶ ὅσους καταφρονοῦνται στὴν μνησικακία.

19. Ἡ κενοδοξία πολλὰς φορὲς ἀντὶ γιὰ τιμὴ προξένησε ἀτιμία. Διότι συνέβη νὰ ὀργισθοῦν (ἐξ αἰτίας της) οἱ μαθηταί της, καὶ ἔτσι τοὺς ἐντρόπιασε ἀφάνταστα (ἐμπρὸς στοὺς ἄλλους). Ἡ κενοδοξία τοὺς ὀξύθυμους ἐπὶ παρουσίᾳ ἀνθρώπων τοὺς μετέβαλε σὲ πρᾶους. Κάνει μεγάλη ἔφοδο σὲ ὅσους ἔχουν φυσικὰ χαρίσματα, καὶ ἐκμεταλλευομένη αὐτὰ ὠδήγησε πολλὰς φορὲς τοὺς ἀθλίους στὴν πτώσι.

20. Εἶδα ἕναν δαίμονα ποὺ ἐλύπησε καὶ ἐδίωξε τὸν ἀδελφὸ του! Ἐνῶ δηλαδὴ ἕνας μοναχὸς ἦταν ὀργισμένος, ἔφθασαν κοσμικοὶ ἐπισκέπτες, ὁπότε μετεπωλήθη ὁ ἄθλιος ἀπὸ τὴν ὀργὴν στὴν κενοδοξία, δηλαδὴ ἐμφανίσθηκε ὡς πρᾶος στὰ μάτια τῶν ἐπισκεπτῶν. Δὲν μποροῦσε βεβαίως νὰ δουλεύῃ συγχρόνως καὶ στὰ δυὸ πάθη, καὶ στὴν ὀργὴν καὶ στὴν κενοδοξία.

21. Αὐτὸς ποὺ πουλήθηκε στὴν κενοδοξία ζῇ διπλὴ ζωὴ. Ἐξωτερικὰ καὶ μὲ τὸ

σχῆμα του ζῆ ὡς μοναχός, μὲ τὶς ἐσωτερικὲς του ὁμῶς σκέψεις καὶ διαθέσεις ὡς κοσμικός.

22. Ἐὰν σπεύδωμε γρήγορα νὰ ἐπιτύχωμε τὴν εὐαρέστησιν τὴν ἄνω, ἣς φροντίζωμε πολὺ νὰ γευθοῦμε καὶ τὴν ἄνω δόξα. Διότι αὐτὸς ποὺ ἐγεύθηκε ἐκείνη τὴν δόξα, θὰ καταφρονήσῃ κάθε ἐπίγειο δόξα. Ἀπορῶ δὲ πῶς θὰ μποροῦσε κάποιος νὰ καταφρονήσῃ τὴν δεύτερην, χωρὶς νὰ γευθῇ τὴν πρώτην.

23. Πολλὰς φορές, ἐνῶ μας εἶχε κλέψει ἡ κενοδοξία, γυρίσαμε καὶ τὴν ἐκλέψαμε ἐμεῖς μὲ πιδὸ ἔξυπνο τρόπο. Εἶδα μερικοὺς ποὺ ἄρχισαν κάποια πνευματικὴ προσπάθεια ἀπὸ κενοδοξίας καί, μολονότι ἡ ἀρχὴ ἦταν ἀξιόμειπτη, τὸ τέλος ὑπῆρξε καλὸ καὶ ἐπαινετό, διότι ἐν τῷ μεταξὺ μετέστρεψαν τὴν κακὴν σκέψιν.

24. Ὅποιος ὑπερηφανεύεται γιὰ φυσικὰ χαρίσματα, δηλαδὴ ὀξύνοια, εὐκολία στὴν μάθησιν, στὴν ἀνάγνωσιν καὶ στὴν προφορά, εὐφυΐα καὶ ἄλλα παρόμοια, αὐτὸς οὐδέποτε θὰ ἀποκτήσῃ τὰ ὑπερφυσικὰ ἀγαθὰ. Διότι ὁ ἄπιστος στὰ ὀλίγα θὰ φανῇ καὶ στὰ πολλὰ ἄπιστος καὶ κενόδοξος.

25. Γιὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς τελείας ἀγάπης καὶ πλουσίων χαρισμάτων καὶ θαυματουργικῆς καὶ προορατικῆς δυνάμεως, πολλοὶ βασανίζουσι καὶ καταπονοῦν ἀδίκως τὸ σῶμα τους. Ἐλησμόνησαν οἱ ταλαίπωροι ὅτι ὄχι οἱ κόποι, ἀλλὰ κυρίως ἡ ταπείνωσις εἶναι ἡ μητέρα ὅλων αὐτῶν. Ὅποιος ἀπαιτεῖ πνευματικὰ δῶρα ἀντὶ τῶν κόπων του, ἔβαλε σαθρὸ θεμέλιον. Ὅποιος ὁμῶς θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ χρεώστη δοῦλο, αὐτὸς ξαφνικὰ θὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀνέλπιστο πνευματικὸ πλοῦτον.

26. Μὴ πείθεσαι στὸν λικμήτορα, στὸν δαίμονα δηλ. ποὺ λιχνίζει καὶ καταστρέφει, ὅταν σοῦ προτείνῃ νὰ παρουσιάζῃς τὶς ἀρετὲς σου, γιὰ νὰ ὠφεληθοῦν δῆθεν ὅσοι σὲ ἀκούουσιν. «Τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν ὅλον τὸν κόσμον κερδήσῃ ἢ ὠφελήσῃ, ἑαυτὸν δὲ ζημιώσῃ»; (Ματθ. ις´ 26). Τίποτε δὲν ὠφελεῖ περισσότερο αὐτοὺς ποὺ μᾶς βλέπουσι ἀπὸ τὴν ταπεινὴν καὶ εἰλικρινὴ συμπεριφορὰν καὶ τὸν ἀνεπιτήδευτον λόγον. Ἔτσι δίδεται καὶ στοὺς ἄλλους παράδειγμα νὰ μὴν ὑπερηφανεύωνται ποτέ, πράγμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον τί ὑπάρχει περισσότερο ὠφέλιμον;

27. Κάποιος ἀπὸ τοὺς προορατικοὺς Πατέρας ἐπρόσεξε τὰ ἑξῆς τὰ ὁποῖα καὶ διηγεῖτο: «Ἐνῶ καθόμουν σὲ σύναξιν μοναχῶν, ἦλθαν οἱ δαίμονες τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς ὑπερηφανείας καὶ κάθησαν δεξιὰ καὶ ἀριστερά μου. Καὶ ὁ πρῶτος μοῦ ἐκεντοῦσε τὴν πλευρὰν μὲ τὸν δάκτυλον τῆς κενοδοξίας καὶ μὲ προέτρπε νὰ εἰπῶ σὲ κάποιο ὄραμα ἢ κάτι ποὺ ἐπετέλεσα στὴν ἔρημον. Μόλις ὁμῶς τὸν ἀπέκρουσα, λέγοντας, «ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυθείησαν οἱ λογιζόμενοί μοι

κακά» (Ψαλμ. ξθ' 3), άμέσως ό δεύτερος ό έξ άριστερών μοϋ ψιθύριζε στο αύτί: «Εϋγε! Πολύ καλά έκανες! Έγινες μέγας, άφοϋ ένίκησες τήν άναιδέστατη μητέρα μου». Τότε έγώ, χρησιμοποιώντας εύστοχα τόν έπόμενο στίχο τοϋ Ψαλμοϋ, άπήντησα: «Άποστραφήτωσαν παραυτίκα αίσχυνόμενοι οί λέγοντές μοι· εύγε, εύγε πεποίηκας»! (πρβλ. Ψαλμ. ξθ' 4).

Όταν έρώτησα τόν προορατικόν αυτόν, «πώς ή κενοδοξία συμβαίνει νά είναι μητέρα τής ύπερηφανείας», μοϋ άπήντησε:

«Οί μέν έπαινοι έξυψώνουν και δημιουργοϋν φυσίωσι· όταν δέ έξυψωθῇ ή ψυχή, τήν παραλαμβάνει τότε ή ύπερηφάνεια και «άναφέρει αύτην έως τών ούρανών και καταφέρει έως τών άβύσσων» (πρβλ. Ψαλμ. ρς' 26).

28. Υπάρχει δόξα πού μās έρχεται άπό τόν Κύριον. «Τους γάρ δοξάζοντάς με, λέγει, δοξάσω» (Α' Βασ. β' 30). Και ύπάρχει δόξα πού είναι συνέπεια διαβολικής έργασίας και άπάτης. «Ουαί γάρ, λέγει, όταν καλώς ύμās είπωσι πάντες οί άνθρωποι» (Λουκ. ς' 26).

29. Θα άντιληφθῇς σαφώς τήν πρώτη δόξα, όταν τήν θεωρῇς επικίνδυνη, όταν τήν άποφεύγης παντοιοτρόπως και όταν άποκρύπτεις τήν καλή σου ζωή όπου και άν εύρίσκεσαι. Τήν Δευτέρα δόξα άντιθέτως θα τήν άντιληφθῇς, όταν και τó παραμικρό τó κάνης «πρός τó θεαθῆναι τοῖς ανθρώποις» (Ματθ. κγ' 5).

Μās υποβάλλει ή μιαν ά κενοδοξία νά κάνουμε πώς έχομε άρετές πού δέ έχομε, παραπλανώντας μας με τó ρητό: «Οϋτω λαμψάτω τó φώς ύμών έμπροσθεν τών ανθρώπων, όπως ίδωσιν ύμών τὰ καλά έργα» (Ματθ. ε' 16).

Πολλές φορές ό Κύριος ώδήγησε τους κενοδόξους σε άκενοδοξία με κάποιο άτιμωτικό γεγονός πού επέτρεψε νά συμβῇ.

30. Αρχή τής άκενοδοξίας είναι ή προφύλαξις τοϋ στόματος και ή άγάπη τής άτιμίας. Μέσον, ή άπόρριψις κάθε έργου πού μās προτείνουν οί λογισμοί τής κενοδοξίας. Και τέλος, έάν βεβαίως ύπάρχει τέλος στήν άβυσσο, τó νά πράττωμε άσυναίσθητα ένώπιον πλήθους κάθε τί πού μās έκθέτει.

31. Μή άποκρύπτεις τήν αίσχύνη σου, με τήν σκέψι νά μη γίνης αίτία σκανδάλου. Όμως δέν πρέπει ίσως νά χρησιμοποιῆται πάντοτε τó ίδιο φαρμακευτικό έμπλαστρο, αλλά νά λαμβάνεται ύπ' όψιν και τó είδος τοϋ σφάλματος.

32. Όταν έμεῖς έπιδιώκωμε τήν δόξα και όταν μόνη της μās στέλλεται άπό άλλους και όταν έπιχειρήσωμε κάτι χάριν κενοδοξίας, τότε ας ένθυμηθοϋμε τó πένθος μας

καὶ τὴν μετὰ συντριβῆς καὶ φόβου προσευχή μας, καὶ τότε ὅπωςδήποτε θὰ τὴν ἐκδιώξωμε τὴν ἀναίσχυντη κενοδοξία, ἐὰν βεβαίως καλλιεργοῦμε πραγματικὰ τὴν προσευχή. Διαφορετικά, ἃς φέρωμε ἀμέσως στὴν σκέψι μας τὴν ὥρα τοῦ θανάτου μας. Καὶ ἂν ἐπιμένῃ ἀκόμη, ἃς φοβηθοῦμε τουλάχιστον τὴν κατασχύνῃ ποὺ ἀκολουθεῖ στὴν δόξα αὐτή, ἐφ’ ὅσον «ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται» (Λουκ. ιη´ 14). «Ταπεινωθήσεται» ὅχι μόνο στὴν ἄλλη ζωὴ, ἀλλὰ ὅπωςδήποτε καὶ ἐδῶ.

33. Ὅταν οἱ ἐπαινοῦντες ἢ μᾶλλον οἱ ἀποπλανῶντες ἀρχίσουν νὰ μᾶς ἐπαινοῦν, ἃς ἐνθυμηθοῦμε ἀμέσως τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν μας, καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἰδοῦμε ὅτι εἵμαστε ἀνάξιοι τῶν ἐπαίνων καὶ τῶν τιμῶν.

34. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ κενόδοξοι ποὺ θεωροῦν ὑποχρεωμένο τὸν Θεὸν νὰ τοὺς εἰσακούσῃ σὲ ὠρισμένα αἰτήματά τους. Ὁ δὲ Κύριος συνηθίζει νὰ τοὺς προλαμβάνῃ καὶ νὰ πραγματοποιῇ ὅ,τι θὰ τοῦ ζητοῦσαν στὶς προσευχές τους· καὶ τοῦτο, γιὰ νὰ μὴ τὰ λάβουν μὲ τὴν προσευχή καὶ ἀυξήσουν τὴν οἴησί τους.

35. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἀπλοὶ καὶ ἀπονήρευτοι δὲν περιπίπτουν στὸ φαρμακερὸ αὐτὸ πάθος, ἀφοῦ ἄλλωστε ἡ κενοδοξία εἶναι διώκτης τῆς ἀπλότητος καὶ ἐπίπλαστη συμπεριφορά.

36. Ὑπάρχει κάποιο σκουλήκι πού, ἀφοῦ αὐξηθῇ, βγάζει πτερὰ καὶ πετᾷ στὰ ὕψη. Ὅμοίως καὶ ἡ κενοδοξία σὰν αὐξηθῇ, γεννᾷ τὴν ὑπερηφάνεια, ποὺ εἶναι ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ τελείωσις, (ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος), ὅλων τῶν κακῶν.

Βαθμὶς εἰκοστὴ πρώτη!

Ὅποιος ἀπὸ αὐτὴν, τὴν κενοδοξία, δὲν αἰχμαλωτίσθηκε, δὲν θὰ περιπέσῃ στὴν ἐχθρὰν τοῦ Θεοῦ ἀκέφαλο ὑπερηφάνεια.

Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης, τῆς Κλίμακος

ΚΛΙΜΑΞ - Ἰ. Μ. Παρακλήτου, Χρ. Έκδοσης: 1999

Εκ του ιστοτόπου Ενορίας Ιερού Ναού Αγίας Ζώνης Πατησίων